

СПРАВАЗДАЧА

за перыяд з чэрвеня 1990 года па цяперашні час, якую зрабіў С. С. ШУШКЕВІЧ на дзевятай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 7 красавіка 1992 года

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У сувязі з увядзеннем у дзеянне Закона аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы Прэзідыум забяспечваў правядзенне па ўстаноўленым тэрміну сесій і пераважна старэйшых мясцовых Саветаў усіх узроўняў.

У справе кантролю і правёркі выканання павінна быць кантрольнай роля пастаянных камісій па справах наміраў. Пастаянны закон аб пастаянных камісіях, на што, дарчы, неаднаразова звярталі ўвагу народныя дэпутаты. У гэтым законе трэба дакладна вызначыць наўзаемнасныя пастаянных камісій, іх узвядзенні да дзяржаўных органаў і службовым асобам, Валікія надзеі Прэзідыум ускладае на Кантрольную палату, і сёння будзе ўнесена прапанова аб яе старшынстве.

Выкарыстоўваючы сваё права заканадаўчай ініцыятывы, Прэзідыум разглядаў і прыняў паставы аб вынесенні на разгляд Вярхоўнага Савета праектаў законаў па ўнесенню змяненняў у Канстытуцыю. Па яго ініцыятыве былі вырашаны пытанні аб перададзеным Вярхоўнаму Савету Канітата дзяржаўнай бяспекі, аб парадку прымянення на тэрыторыі рэспублікі заканадаўства былога Саюза, ўзятае пытанне аб рэарганізацыі Вярхоўнага Савета і яго органаў і шэраг іншых.

Арганізацыя народнага абмеркавання законапраектаў. Для народнага абмеркавання дзяржаўны найбольш важныя законапраекты. Сярод іх праект новай Канстытуцыі, праект законаў аб раздзяржаўленні, аб прыватнасці жылля, аб міліцыі, аб праве ўласнасці на жылло, аб правах грамадзян, якія пачаюць у выніку катэстрофы на Чарнобыльскай АЭС, аб культуры, аб адукацыі. Пастаянныя камісіі абгулялі выказаныя грамадзянінамі прашанні і выкарыстоўвалі іх пры даражэнні законапраектаў. Але гэта работа патрабуе ўдаскладнення. На жаль, толькі пры вынесенні на абмеркаванне праекта Канстытуцыі была змешчана даведка: каму, у якіх тэрмінах і ў якім парадку грамадзяне могуць унесці свае прапановы.

У справядаччы перыяд Прэзідыум разглядаў пытанні аб змяненнях у адміністрацыйна-тэрытарыяльным падзеле. За гэты час прыняты 11 указаў, звязаных з адміністрацыйна-тэрытарыяльным упарадкаваннем у рэспубліцы.

Вырашаны пытанні ўзнагароджвання, прыёму ў грамадзянства і памілавання. Указамі Савета 415 работнікаў народнай гаспадаркі, навуцы і культуры ўдасцелены ганаровыя званні Рэспублікі Беларусь, 550 чалавек узнагароджаны Ганаровымі граматамі і Граматамі Вярхоўнага Савета, 1,705 — ордэнамі і медалямі, у тым ліку 1,380 мнагарадовымі, 48 з іх удасцелены званні «Матч-героіні», Рэспубліканскіх медалей Францыска Скарыны ўзнагароджаны 49 чалавек.

Адзінаўласніцтва ў правах на ўзнагароды разбілітавыя грамадзяне. Са студзеня бягучага года спынена ўзнагароджванне ордэнамі і медалямі былога СССР. Нам трэба вырашыць пытанне аб стварэнні ў рэспубліцы ўласнай сістэмы дзяржаўных узнагарод і далейшым упарадкаванні практыкі ўзнагароджвання.

За справядаччы перыяд раздзяна 235 звяротаў па пытаннях грамадзянства. Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета ад 10 студзеня 1992 года 51 чалавек (з ліку супрацоўнікаў санаторыя «Беларусь» у г. Дружэнінкі Літоўскай Рэспублікі) прыняты па іх просьбе ў грамадзянства Рэспублікі Беларусь.

У Прэзідыум Вярхоўнага Савета паступіла 4,059 хадэйчтваў аб памілаванні. Хадэйчтваў усебакова вывучаюцца Камісіяй па пытаннях памілавання. Па прадстаўленні ёю матэрыялаў Прэзідыум прыняў рэшэнне аб памілаванні ў адносінах да 54 чалавек, з якіх 20 асобам быў скарачаны тэрмін пакарання, 13 — пазбавіліся волі зменена ўмоўным пакараннем, 15 вызвалены ад дзяржаўнага адбыцця пакарання і 6 — ад дзяржаўнага вакарцыя матэрыялаў ўручы.

Удзіваючыся цяжар і грамадскую небяспеку ўчыненых злачынстваў, неаднаразова судзілі ішчыя злачынцы, адлічана 1,086 хадэйчтваў аб памілаванні, пачытаў без зааваднення 48 папярочных звяротаў аб памілаванні. Па 1,948 звяротаў дадзены тлумачэнні аб парадку разгляду хадэйчтваў аб памілаванні. Астатнія 84 заявы накіраваны для правёркі ў парадку нагляду ў Пракуратуру Рэспублікі Беларусь, на разгляд у Міністэрства ўнутраных спраў і па прыналежнасці ў іншыя рэспублікі.

Прэзідыум разглядаў таксама 33 хадэйчтваў аб памілаванні асуджаных да пакарання смерцю за наўмысна

збойствы пры наўмыснай асабіста абшчараваных акалічнасцей. У адносінах да двух чалавек было прынята рашэнне аб змене вышэйшай меры пакарання даўжарэчным пазбавленнем волі.

Надаючы важнае значэнне разгляду звяротаў грамадзян, а таксама з мэтай устанавлення больш шчырных кантактаў выбарчыкаў з народнымі дэпутатамі, аператыўна вырашаны іх просьбы і прапановы Прэзідыум з ліпеня 1990 года зацвердзіў графік прыёму грамадзян кіраўніцтвам і членамі Прэзідыума. Усё гэта ў гэты час у Вярхоўным Савета прыняты 10,673 наведвальнікі, якія пачыналі калі 3 тысяч лісьмовых скаргаў і заяў. Калі адвадзі трэці заяў, які былі на кантролі, вырашаны станаўча. Гэта сведчыць аб кант-рольнай палату, і сёння будзе ўнесена прапанова аб яе старшынстве.

У сакавіку гэтага года Прэзідыум разглядаў па сваім па-судзіні асабіста работы з лісь-мовымі і дружнымі звяротаў гра-мадзян. Па абмеркаванню пры-няты прынята адвадзена паста-новы.

Вярхоўны Савет перадаў Прэ-зідыуму частку сваёй павінна-сці ў сферы зямельных адно-сін. У сувязі з гэтым Прэзі-дэум больш 30 разоў разглядаў пытанне аб прадстаўленні і адвадзі зямель, у кожным выпадку ўважліва падыходзя-чы да правоў і законных інта-расаў землеўладальнікаў і зем-лекарстваў.

Кадровыя пытанні. У межах сваёй кампетэнцыі Прэзідыум накіраваў наменіцы кіраўнікоў Камітэта дзяржаўнай бяспекі, Нацыянальнага банка, Вышэй-шага Гаспадарчага Сада, уста-навіў кваліфікацыйны клас-сы судзіяў, кіраўнічых чыно-вак пракурораў, зацверд-зіў структуру і штаты Вер-хоўнага Сада, вырашаў пытан-ні матэрыяльнага забеспячэння работнікаў судаў, пракурораў, органаў дзяржаўнай бяспекі.

Эканамічныя пытанні. У сувязі з уварэннем Саві-тэскай Незалежнасці Дзяржа-ўніка неабходна распра-цаваць новай эканамічнай ка-місіі, вызначыць новыя пра-цытэты ў знешняй палі-тыцы. Прэзідыум разам з у-радам займаўся работай у гэ-тым напрамку, у першую чар-гу адносінамі з нашымі бліж-німі суседзямі — Польшчай, Укра-інай, Расіяй і Рэспублікамі Пры-балтыка, краінамі Усходняй Еўропы, заходнеўрапейскімі дзяржавамі, асабліва Германія-й і Францыяй, а таксама Злуч-нымі Штатамі Амерыкі.

Пэўную работу Прэзідыум праводзіў па наладжванню су-вязей з парламентамі іншых дзяржаў. У сакавіку 1991 го-да быў прыняты план супра-цоўніцтва Вярхоўнага Савета па гэтым пытанню. У Вярхоў-ным Савета і яго органах ад-былося больш чым 90 сустра-ч з прадстаўніцтвам замежных. Бе-ларусь як незалежную дзяржа-ву прызналі 79 краін, а з 35-ю ўстаноўлена дыпламатычная адносіны. Рэспубліка стала паўнапраўным удзельнікам На-ральных па бясцэны і супрацоў-ніцтва ў Еўропе. У адвадзена-сці з нашым эканамічным курсам мы падпісалі Заключ-ны акт НБСЕ ў Хельсінкі.

Разглядаючы пытанне аб ўваходжанні Беларусі ў Між-народны валютны фонд. Акты-ўна ўдзельнічаў у супрацоў-ніцтве з ЕЭС. У бліжэйшы час Беларусь будзе прынята ў якасці запрошанага члена ў Савет Еўропы. Узма-няючы кантакты з Еўрапарла-ментам.

За перыяд з чэрвеня 1990 па сакавік 1992 года прадстаў-ніцтвам рэспублікі пры міжнарод-ных арганізацыях сістэмы ААН былі прызначаны тры ча-лавекі. Дагаворы складала сітуацыя ўзніклае з нашымі на-яўнымі і магчымымі прадстаў-нікамі і магчымымі прадстаў-нікамі ў іншых краінах. Трэба вырашаць пытанне аб забясп-чэнні ўмоў іх працы на ўзая-най з гэтымі краінамі аснове.

Для ўдасканалення міжпар-ламентскага супрацоўніцтва Прэзідыум прыняў Палажэнне аб парадку выезду дэлегацыі (груп) Вярхоўнага Савета і асобных народных дэпутатаў за мяжу. У 1991 годзе афіцыйна дэлегацыі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь былі пры-няты ў парламентах Польшчы, Венгрыі, Аўстрыі, Злучаных Штатаў Амерыкі. Прэзідыум заслухоўваў справядаччы аб паездках нашых дэлегацый у іншыя краіны, разглядаў выні-кі выканання плана супрацоў-ніцтва Вярхоўнага Савета з парламентамі іншых дзяржаў. Міжпарламентскае зносіны па-вінны вырашацца.

Прэзідыум удзельнічаў ў фарміраванні дэлегацыі Рэ-спублікі Беларусь для заключ-нага дагавора і пагадненняў з рэспублікамі былога Саюза. З гэтай мэтай ён старэйш. Камі-сія па падрыхтоўцы праектаў дагавораў паміж суверэннымі рэспублікамі. Заключаны дага-воры з 7 рэспублікамі — Расія-й, Украінай, Казахстанам, Таджыкістанам, Узбекістанам, Кыргызстанам, Кыргызстанам. Тры з іх Вярхоўным Сае-там ратыфікаваны.

Прыняты Доклады аб прызначэнні дэлегаваных адно-сін з Літвой, Латвіяй і Поль-шчай. Зараз працуе змешная

камісія па дэлегатацыі і дэма-рацыі мяжы з Літвой і Латві-яй.

Прэзідыумам была створана Камісія па сувязях з дзяржа-вамі — удзельніцамі СНД. Вы-значаны прадстаўнікі рэспублі-кі ў рабочай групе па арганіза-цыйна-тэхнічнай падрыхтоўцы і правядзенню Савета Кіраў-нікоў Дзяржаў і Савета Кіраў-нікоў Урадаў СНД (Булахаў Д. П. і Заламай У. А.).

Друкаванне законаў і іншых актаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Усе за-коны і іншыя акты, пры-нятыя Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь, а таксама Прэзідыумам Вярхоўнага Са-вета, друкуюцца ў «Ведомасціх Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь», «Народнай газеце» і ў газеце «Звязда» згодна з За-конам «Аб парадку аўдыява-рання і ўстаўлення ў сілу за-конаў Рэспублікі Беларусь і ін-шых актаў, прынятых Вярхоў-ным Саветам і яго органамі». Большасць з іх друкаваны так-сама ў газеце «Савецкая Бе-ларусь», іншых выданнях.

Прэзідыум прымаў меры па тлумачэнню палітыкі, якая пра-вадзіцца Вярхоўным Саветам і яго органамі. Члены Прэзі-дэума, многія народныя дэпу-таты выступалі ў друку, па ра-дыё і тэлебачанні, сістэматы-чна праводзілі прэс-канферэн-цы. Для ўліку грамадскай дум-кі Прэзідыум забяспечваў са-цыялагічныя даследаванні па найбольш актуальных прабле-мах жыцця рэспублікі. З узае-лам шырокага кола спецыялі-стаў, вучоных і грамадскасці Прэзідыумам арганізаваны і праведзены навукова-практы-чныя канферэнцыі «Каністы-цы Канстытуцыі Рэспублікі Бе-ларусь і функцыянаванне пра-вых асноў шыльнянага гра-мадства і дзяржавы», «Кані-стыцы судово-прававой рэфар-мы ў рэспубліцы». У гэтых кан-ферэнцыях прымалі ўдзел прадстаўнікі іншых суверэнных рэспублік.

Становішча ў рэспубліцы, важныя пытанні палітычнай дзейнасці. Разбурэнне эканамі-чнай структуры былога Саюза ССР ідзе хутчэй, чым усталя-ванне новых адносін, і ў знач-най ступені не залежыць ад па-літыкі Рэспублікі Беларусь. Хоць і менш, чым іншыя рэ-спублікі былога СССР, у 1990—1991 гады нас закралі спад нацыянальнага даходу (ён склаў 3,1 прашэнца) і зніжэнне прыбытку сельскай гаспадаркі (5,9 прашэнца). Ал-нак прамысловую вытворчасць у гэтым годзе ўдалося захаваць на папярэднім узроўні.

Цяпер крыміс паглыбляеца: працягваецца разбурэнне эканамічных сувязей, растуць цэ-ны, разбалабанства грашовая сістэма, расце іфляцыя.

На думку Прэзідыума Вер-хоўнага Савета Рэспублікі Бе-ларусь, урад уседаўна ста-ноўчы эканоміі і прымае за-хад па прадукцыйна-небас-печнага нарастання негатыўны працэс.

Але ўзніклае пытанне: наму-тады за студзень — люты гэта-га года ў параўнанні з адва-ведным перыядам мінулага го-да нацыянальны даход знізіўся на 15 прашэнцаў, вытворчасць прамысловасці — на 12,5, за-купкі жылля і тэлушкі — на 10, малака — на 26 прашэнцаў? Гэта, у сваю чаргу, выдзе да разбурэння эканамічнай часткі бюджэту, негатыўнага фінансавання зацверджаных Вярхоўным Саветам праграма.

Што неабходна рабіць і што робіцца? Ці мае ўрад распра-цаваную стратэгію сваёй дей-насці, ці ён проста латэ дзір-кі, не забяспечваючы вярэнне новых?

Хоць бы дзеля прыстойнасці мы не ў праве патрабаваць ад урада вырашчыць тыя пытанні, якія ад яго дзейнасці не па-кажам залежыць і з'яўляюцца нашай агульнай непажаданай спадчынай. На жаль, урад не ў стане шырока выкарыстоўваць такі магчымы фактар рэгулявання, як цэны. Наша эканомія не ў стане працяваць не стабіліза-цыю і развіццё пры цэнах на нафту большых, чым з тысячы рублёў за тону, і пры цэнах на газ большых, чым 2 тысячы рублёў за тысячу кубаметраў. Перагаворы ўрада па гэтым пытанню з краінамі — уладаль-нікамі энерганасібітэаў не далі пакуль што станоўчых вынікаў. Урад працягвае перагаворы, імкнецца страмаць узлет цен і займаецца структурнай пера-будовай народнай гаспадаркі, накіраванай на змяншэнне за-лежнасці ад манопольных пас-таўшчыкоў сыравіны. Плянуе-ма і ажыццяўляе структурна-ыя рэарганізацыя накіравана на змяншэнне рэсурсаў вытворчасці, замену іх наву-кабійнымі, ажыццяўляе кан-тэрыя ваявай прамысловасці, перапрафіляванне прадпрыемств.

Неабходна больш актывіза-ваць работу па стрымліваю спа-ду вытворчасці і забяспечэнню занятасці насельніцтва. За ўра-дам тут эканамічныя стымулы, міжурядавыя пагадненні і лёт-ны прамысловым. За прадпры-емствамі — пошук партнёраў, узмацненне прадпрыемстваў актывісці.

Мы на шляху рыначных пе-раўтварэнняў. Курс гэты пра-віны, і наш абавязак як мя-га хутчэй даць ураду закана-

даўчую базу для раздзяржаў-лення і прыватызцыі ўласнасці, стварэння рыначнай іфра-структуры. Хуткасць гэтага працэсу залежыць перш за ўсё ад самота ўрада, ад лагічнасці і абгрунтаванасці і адвад-насці інтарэсам большасці гра-мадзян Рэспублікі Беларусь за-канадаўчы прапаўс Савета Міністраў. У такім жа напра-мку неабходна праводзіць пра-срацоўку рэспубліканскіх пра-грам па прадпрыемствам і дэмакратызма.

Па галоўнай нашай прабле-ме — прадуктаў харчавання неабходна шукаць рэзэрвы, а не дэкламатычны шлях пад-трымкі аграрна-прамысловага ком-плексу.

Сённяшняе становішча ў сельскай гаспадарцы выключна няжыкае і небеспечнае. Гэта пацвердзіў і ўчарашні Прэзі-дэум Вярхоўнага Савета Рэ-спублікі Беларусь. Фінансавы становішча нават тых калгасаў і саўгасаў, якія заўбеды пра-цавалі і вялі гаспадарку на за-яўдзасці іншым, стала кры-тычным. «Прыярытэты», аб якіх мы так часта гаворым у гэтай залі, няма. Многія цяж-касці сучаснасці мы зноў усю прадумлі і няпрадумлі перак-ладаем на плечы працаўнікоў сельскай гаспадаркі. Падыход гэты трэба мяняць, і трэба ра-біць гэту работу ўдзельна.

Хачу яшчэ і яшчэ раз пад-крэсліць, што дэмакратызма-клектыўных гаспадарак на зям-лі як асноўнага таварыствора-чы не супярэчыць стварэнню спрыяльных умоў для ўста-наўлення фермерскіх гаспадарак. На жаль, нараджаюцца яны ў страшных муках.

На 1 красавіка бягучага го-да колькасць фермерскіх гаспа-дарак складала 1,396. Але гэта лічба нас не можа задавальня-ць, бо многія сотні грамадзян жа-даюць атрымаць зямлю і ро-біць усё для таго, каб яе атры-маць, і ў той самы час на мес-цах не спяшаюцца прымаць станоўчыя рашэнні.

Справа ў тым, што заблы-таны шэраг пытанняў. Стра-шыць усіх тым, што людзі ат-рымліваюць гэту зямлю ў ўласнасць. Я б хацеў звярнуць увагу, што ніхто яшчэ не ў-ласнасць зямлю ў нас не атрымаў. І што гэта бы-таніна падыходы, калі стра-шыць, што разбурюць фер-меры зямлю і не будзе на-го рабіць калгаснікаў. Гэта са-мае страшнае, што ў нас адбы-ваецца ў грамадстве, і тут мы-ма намерены рабіць. Я б ха-цеў, каб лінія Вярхоўнага Са-вета, тут праводзілася пра-цяжы і каб у нас халіла павы-насці праводзіць яе ў жыццё.

Згодна з церапашвай камі-тэцкай Прэзідыума, ён не мае права абавязваць мясцо-выя ўлады выконваць дзёнае заканадаўства ці адмяняць ра-шэнні, якія супярэчаць яму, і тым самым уздысчыць пра-вымы сродкамі код зямель-най рэфармы ў рэспубліцы. Гэ-ты прыклад падкрэслівае неба-ходнасць наладжвання Прэзі-дэума дадатковых павінна-сцяў па кантролю за безумоў-ным выкананнем рашэнняў Вярхоўнага Савета. Астатнясць у Прэзідыума гэтых павінна-сцяў і фактычнае нежаданне мясцовых органаў уносіць змя-ненні ў структуру сельскай гаспадаркі ператвароць за-канадаўчы акты ў простыя да-мамы, што дазваляе былым наменіцтвам работнікаў пра-вадзіць старую палітыку.

Напрыклад, па даных праку-ратуры, мноства фактаў бю-ракратычных адносін да выка-лення зямельных участкаў гра-мадзян выяўлена ў Гродзенс-кай вобласці. Як прадухіліць гэтыя хібы мясцовай Са-веты і іншыя ўважыванія органы? А ніяк. Згодна ж з За-конам «Аб сялянскай (фер-мерскай) гаспадарцы», аблас-ны і рэспубліканскія органы па зямельнай рэфарме і земле-парадкаванню маюць права прыцягваць аўнаватас асоб да адміністрацыйнай адказнасці — штрафу да 1,000 рублёў.

З 22 лютага 1991 года, калі быў прыняты Закон «Аб ся-лянскай (фермерскай) гаспа-дарцы», ніхто па ініцыятыве гэтых органаў да адміністра-цыйнай адказнасці не прыця-гваўся. У той жа час станові-цца пытанне аб пашырэнні па-ўнамоўства органаў па земле-парадкаванню. Фактычна ўо-ра на Прэзідыум мы падкрэ-сцілі: не трэба прасіць сабе новых паўнамоўстваў, а трэба карыстацца тымі, якія ёсць, якія дадзены.

Не выкарыстоўвае свае пра-вы і Вярхоўны Савет, які, ад-вадзенасці з артыкулам 19 За-кона «Аб мясцовым самакіра-ванні і мясцовай гаспадарцы», можа прымаць рашэнні аб роспуску мясцовага Савета, ка-лі ён не выконвае законы аль-бо паставы, прынятыя вы-шэйшым органам дзяржаўнай улады рэспублікі.

Неабходна змяніць структу-ру вытворчасці прадуктаў хар-чавання. Наш жыццёадаўля-шмат у чым залежыць ад пас-таўча з-за межаў Беларусі.

Патрабуе рашучых змен уся сістэма вытворчасці прадуктаў харчавання. Трэба неадкладна распрацаваць і пачаць ажы-ццяўляць праграму забяспеч-вання вытворчасці мяса і мала-ка з уласнымі кармамі. Хаце-ла б толькі, каб гэты прынцып не быў абсалютызаваны і каб мы не зруліліся на зручныя для нас шляхі, а прымаць усе меры, каб гэты прынцып не быў абсалютызаваны і каб мы не зруліліся на зручныя для нас шляхі, а прымаць усе меры, каб гэты прынцып не быў абсалютызаваны і каб мы не зруліліся на зручныя для нас шляхі.

Трэба неадкладна распрацаваць і пачаць ажы-ццяўляць праграму забяспеч-вання вытворчасці мяса і мала-ка з уласнымі кармамі. Хаце-ла б толькі, каб гэты прынцып не быў абсалютызаваны і каб мы не зруліліся на зручныя для нас шляхі, а прымаць усе меры, каб гэты прынцып не быў абсалютызаваны і каб мы не зруліліся на зручныя для нас шляхі.

Змены падыходаў патрабую і рэспубліка, у першую чар-гу ў накірунку павелічэння вытворчасці фуражнага збож-жа, а таксама сыравіны, якая купляецца сёння па-за межамі Беларусі, але можа быць з поспехам вырашана на нашай зямлі.

Не можам мы ў ранейшым аб'ёмах купляць і наваў. Трэба ўспомніць пра лён і на-отул у бліжэйшы 2—3 гады вырашыць пытанне самазабес-печэння рэспублікі цукрам, алесі і многімі іншымі прадук-тамі.

Марудзіць шельга, каб па-трабуе энергетычных мэтанакіра-ваных дзеянняў на ўсёх гаспа-дарчых узроўнях. Дзейнічаць дадзенасць без затрымак, пад-парадкоўваючыся агульнай стратэгіі, не прыкрасаюцца ніякім мясцовым суверэні-тэтам і правам абласцей і раёнаў.

Некалькі слоў аб тым, што так часта абмяркоўваецца з гэтай трыбуны — аб грашо-ва-кратнай палітыцы. Рублёвая прастора ў тым выглядзе, у якім ёсць, дадзена ад яе па-наў ініцыятывы азначыць узвядзенне з моманту такога адыходу (альбо яшчэ раней) сусветных цен, як мінімум, на энерганасібітэаў. Пры церапаш-най структуры эканоміі мы да-гэтага не падрыхтаваны і справекум абвал. Таму на дым-ным этапе трэба быць падрых-таванымі да прамакчай стра-хавой меры — шматразовай купонаў. Разлікі, зробленыя ў ўрадамі і Дзяржаўнаміліяна-м, слухныя, і іх трэба ў гэтым падрыхтаваць.

Пры ўсёх складанасцях і цяжкасцях нам не абісціць без пераўтварэння вяртання да пытанню сацыяльнай абаро-ны насельніцтва. На жаль, многія патраба-ваны прамадскіх арганізацый, прафсаюзаў і шэраг народных дэпутатаў, у тым ліку і з гэ-тай трыбуны, накіраваны на павышэнне заробатнай платы без абгрунтавання крыніц па-крыцця выдаткаў, з'яўляюцца абранымі папулісцкай ура-дадзенасці ў мяні насельніцтва. Яны не спрыяюць сапраўднаму палітычнаму становішча мала-га забеспячэння людзей. Шкада, што на гэты шлях стала ў апошні час і Міністэрства са-цыяльнай забеспячэння.

У захаванні папулісцкім захадзім зніжкі і абавязковы прышчы палітыкі сацыяльна-га забеспячэння: дэмакратыя заробітчы не жыццё дамо-у, а дзяржава гарантуе дапамо-гу тым, хто яшчэ, ужо або часо-ва не можа працаваць. Сацыяльная абаронасць — гэта адаптацыйны механізм, які забяспечвае магчымасці і-наваўна дзейнасць у грамадстве. Чым вышэйшая сацыяльная абаронасць, тым больш знач-ныя гэтыя магчымасці. Важнейшым элементом гэта-га механізма з'яўляецца наў-насць уласнасці ў індывіду. Больш таго, імкненне і магчы-масць валодаць уласнасцю з'яўляюцца найбольш моцным стымулам развіцця вытворчых сіл.

Усё гэта пацверджана сусвет-ным вопытам, практыкай і абавязвае менавіта нас узмац-няць сацыяльную абаронасць і зніжкі насельніцтва, актыўна зніжкі раздзяржаўнае і яго са-прыватызаванай дзяржаўнай уласнасці, наладжванне грама-дзян зямлі, усмернай пад-трымкі прадпрыемстваў.

Пры такім падыходзе што-дзёна ўнікаюць супярэчнасці, паміж аўнаўным узроўнем са-цыяльнай абаронасці насель-ніцтва і ступенню развіцця эканамічных рэфарм.

Тут неабходна адшукваць аптымістычныя суадносіны. Пра-эмернае ўзмацненне сацыяль-най абаронасці гэсць сты-мулы павышэння эфектыўнасці грамадскай вытворчасці, тар-моць развіццё рэфарм, а ад-стаўленне абаронасці толь у сабе негатыўнае адносіны да пераўтварэнняў баісця. Таму любія меры ў галіне сацыяль-най абаронасці павінны ў кожны момант дакладна сумы-ярацца з ходам рэфарм, а намагаючы дзяржавы павінны быць накіраваны на падтрымку тых слабых насельніцтва, ад якіх ужо, яшчэ або часова нельга чакаць актыўнага ўдзе-лу ў рэфарме.

Забеспячэнне суверэнітэту і пераход да рыначных адносін абавязвае працягваць карды-нальнае абнаўленне дзёнага заканадаўства.

Мэтазгодна засяродзіць ува-гу на падрыхтоўцы наступных актаў.

У галіне дзяржаўнай будовы і дзяржаўнай бяспекі — аб узброеных сілах, аб усеагуль-ным воінскім абавязку і ваен-най службе, аб ўрадзе, аб Канстытуцыйным судзе, аб Пракуратуры, аб судовым ла-дае і статусе судзіяў, аб палі-цкай інспекцыі, аб паліцка-х партыях і грамадскіх аб'яднаннях, аб адміністрацый-на-тэрытарыяльным упарадка-

ванні, аб пастаянных камісіях Вярхоўнага Савета.

Неабходна вырашыць пы-танні дыпламатычных адносін з іншымі дзяржавамі, вызна-чыць парадак адкрыцця ды-пламатычных і консульскіх прадстаўніцтваў рэспублікі за-мяжой і прадстаўніцтваў за-межных дзяржаў у рэспублі-цы, статус дыпламатычнай службы, эканамічна ўзмац-няць пытанні валютнага рэгу-лявання, дзейнасці замежных фізічных асоб.

Трэба рыхтаваць і неадклад-на прымаць законы аб прыва-тызаванні і раздзяржаўленні дзяржаўнай уласнасці, аб прыватнай уласнасці на жылло, аб прадзіяўна-манопалістычнай дзейнасці суб'ектаў гаспада-рвання, аб ахове прамысловы ўласнасці, аб грашовай палі-тыцы, аб цынаўтварэнні, аб бюджэтным ладае, аб гаспа-дарчым дагаворы, Мытны ко-дакс, Расійскі абавязаны ўлас-насці на пазіцыі

